

ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑ ΡΧΙΑΣ ΟΜΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΑΥΤΗΣ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΨΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΟΣ

Α'. Οί άρμοδιότητες τής Δ.Ι.Σ. ως έντολοδόχου τής Ι.Σ.Ι. Τό κοσμικό φαινόμενο τής «άντιπολίτευσης» στην Έκκλησία καί ή «άνορθόδοξη» κριτική.

Β'. Η λήξασα Συνοδική περίοδος: παραγωγική, άλλα καί δύσκολη.

Γ'. Παρατηρήσεις γιά τή σύγχρονη εποχή.

1. Η άμφοισβήτηση του Χριστιανισμού.
2. Τό ζήτημα των ταυτοτήτων κορυφή του παγούβου.
3. Τό δικαίωμα τής Έκκλησίας νά ενεργοποιεί τους Πιστούς της.
4. Η Έκκλησία έμπόδιο στη σχεδιασμένη άλλοτρίωση του Λαού.
5. Η έκπλήρωση τής άποστολής τής Έκκλησίας έχει κόστος.
6. Η Έκκλησία στην πρώτη γραμμή γιά τή διαφύλαξη τής πνευματικής ταυτότητας των Έλλήνων καί τής Χριστιανικής ταυτότητας τής Ευρώπης.
7. Η άνάγκη γιά ένότητα καί ένιαίο, καθαρό λόγο ως αντίβαρο στις πρακτικές των μηχανισμών τής άθείας.

Δ'. Παρατηρήσεις γιά μείζονα έκκλησιαστικά ζητήματα.

1. Η άρνηση τής κυβέρνησης νά συνεργασθεί μέ μία Έκκλησία σταθερή στις άρχές Της.
2. Ο προσεκτικός σχεδιασμός άπαραίτητη προϋπόθεση των μεγάλων έργων.
3. Η άνάγκη έξασφάλισης οικονομικής αυτονομίας άπό τήν Έκκλησία μέσω τής άποτελεσματικής άξιοποίησης τής έναπομείναςας περιουσίας Της.
4. Συναφείς προτάσεις πρòς τήν Ι.Σ.Ι.

Ε'. Τα πεπραγμένα τής λήξασας Συνοδικής περιόδου.

1. Οί ταυτότητες των κληρικών καί οί άβάσιμες επικρίσεις.
2. Τό Internet μέσο μετάδοσης του λόγου του Ευαγγελίου.
3. Η ίδρυση Σχολής Έπιμόρφωσης Έκκλησιαστικών Στελεχών.
4. Οί διαπραγματεύσεις γιά τή δημιουργία του Νοσοκομείου των κληρικών.
5. Άπό τήν 1η Φεβρουαρίου 2002 ξεκινά ή ιδιωτική άσφάλιση 3.450 μοναχών καί μοναζουσών.
6. Η ένίσχυση του πνευματικού έργου τής Έκκλησίας.
7. Οί έκδηλώσεις γιά τó Ίωβηλαίο.
8. Η έσωτερική διοικητική άναδιοργάνωση.
9. Σέ ιδióκτητο κτίριο τó Γραφείο τής Άντιπροσωπείας τής Έκκλησίας στις Βρυξέλλες.
10. Η νέα ρύθμιση γιά τήν άνέγερση Βρεφονηπιακών Σταθμών σέ κάθε Μητρόπολη.
11. Έπίδομα τρίτου τέκνου σέ 515 οίκογένειες τής Θράκης.
12. Οί έπομορφωτικές έπισκέψεις κληρικών καί λαϊκών στελεχών τής Έκκλησίας στις Βρυξέλλες.
13. Οί έπίσημες έπισκέψεις στις Έκκλησίες Ρωσίας, Ουκράνίας καί Σεργίας.
14. Η άναδιοργάνωση τής Έπηρεσίας τής Ναοδομίας.

ΣΤ'. Προτάσεις γιά τς άμεσες έπιδιώξεις τής Έκκλησίας

1. Πρωτοβουλία σύγκλησης Διάσκεψης Θεολογικών Έγερτων γιά τήν έξάλειψη τής τρομοκρατίας.
2. Τό Έκπαιδευτικό καί Συνεδριακό Κέντρο τής Έκκλησίας.

3. Ἡ Τράπεζα Πληροφοριῶν τῆς Ἐκκλησίας.
4. Οἱ Σταθμοὶ Α΄ Κοινωνικῶν Βοηθειῶν τῆς Ἐκκλησίας.
5. Τὰ τμήματα Μεταπτυχιακῶν Θεολογικῶν Σπουδῶν.
6. Ἡ ἐνίσχυση τῆς ποιμαντικῆς δραστηριότη-
τας τῶν κληρικῶν.
7. Ἡ ἐνσωμάτωση τῶν ἀλλοδαπῶν στὴν ἑλλη-
νικὴ κοινωνία καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας.
8. Ἡ εἰσαγωγή νέων τρόπων λειτουργίας τοῦ
Συνοδικοῦ θεσμοῦ.
9. Ἡ καλλιέργεια ἱεραποστολικοῦ πνεύματος
στοὺς νέους κληρικούς.
10. Ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀντιμετώπιση
τῆς ἀνεργίας, τῶν ναρκωτικῶν καὶ τῆς βίας στὰ
γήπεδα.
11. Ἡ προστασία τῶν προσφύγων καθῆκον τῆς
Ἐκκλησίας.
12. Ἐνίσχυση τῆς συνεργασίας τῆς Ἐκκλησίας
μὲ τοὺς Ο.Τ.Α.
13. Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ὀλυ-
μπιάδα τοῦ 2004.

Ζ'. Ἐνότητα καὶ Ἀγώνας

Α΄

Οἱ ἀρμοδιότητες τῆς Δ.Ι.Σ. ὡς ἐντολοδόχου τῆς Ι.Σ.Ι.

Τὸ κοσμικὸ φαινόμενο τῆς «ἀντιπολίτευσης» στὴν Ἐκκλησία καὶ ἡ «ἀνορθόδοξη» κριτικὴ

Στὸ Α΄ τμῆμα τῆς ὁμιλίας του ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε κατὰ πρῶτον ὅτι ἡ ἀμφισβήτηση ποὺ δέχεται τελευταῖα τὸ Συνοδικὸ σύστημα, μὲ ἀφορμὴ ὀρισμένες ἀποφάσεις ποὺ ἐλήφθησαν συνοδικῶς ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ., ὀφείλεται ἀσφαλῶς σὲ παρὰ νόηση σχετικὰ μὲ τὰ ὅρια τῶν δικαιοδοτικῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Δ.Ι.Σ., τόσο σὲ σύγκριση μὲ τὴν Ι.Σ.Ι., ὅσο καὶ ἰδίως σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὰ διοικητικὰ καὶ ποιμαντικὰ ἐν γένει δι-
καιώματα τῶν ἐπιμέρους ποιμεναρχῶν.

Ἀναφερόμενος ἀναλυτικὰ στὶς προβλέψεις τοῦ ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977), δηλαδὴ αὐτὲς τῶν ἀρθρῶν 4 καὶ 9, ὁ Μακαριώτατος σημείωσε ὅτι, κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ μεσολαβεῖ μεταξὺ

δύο συγκλήσεων τῆς Ι.Σ.Ι., ἡ ἐξ αὐτῆς προερχόμε-
νη ἐκάστοτε Δ.Ι.Σ., ὄργανο γνήσια ἀντιπροσωπευ-
τικὸ καὶ συλλογικὸ, ἔχει ὅλες κατὰ νόμον τὶς
ἀρμοδιότητες τῆς Ι.Σ.Ι., ἐκτὸς ἐκείνων (π.χ.
ἐκλογή Ἀρχιεπισκόπου καὶ Μητροπολιτῶν, ἐπι-
βολὴ ποινῆς ἀφορισμοῦ κ.λπ.) ποὺ ρητὰ καὶ πε-
ριοριστικὰ κατονομάζονται ὡς ἐπιφυλασσόμενες
ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν Ι.Σ.Ι. καὶ μὴ ὑποκείμενες σὲ
μεταβίβαση, ἀσκώντας ὡς ἐντολοδόχος «πᾶσαν
ἐκκλησιαστικὴν-διοικητικὴν ἐξουσίαν». Ἄρα ἡ
Δ.Ι.Σ. δικαιούται νὰ ἐπιλαμβάνεται ὅλων σχεδὸν
τῶν χρόνιων, ἐκτάκτων καὶ περιστάσιακῶν προ-
βλημάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἀναζητᾷ τὶς λύ-
σεις τους, ἐνῶ ἡ τυχὸν παραπομπὴ ἐνὸς θέματος
ἀρμοδιότητάς της στὴν Ι.Σ.Ι. ὑπόκειται σὲ ὀρισμέ-
νη διαδικασία, κρινόμενη μὲ κριτήρια ἐκκλησια-
στικά, ποὺ βασίζονται σὲ ὑπεύθυνη τοποθέτηση
ἀπέναντι τοῦ πρόβληματος, περὶ τῶν ὁποίων ἀνέκ-
κλητη κρίσις ἐπαφίεται σ' αὐτὴν ἢ καὶ στὰ μέλη
τῆς Ι.Σ.Ι. Πὰ παρὰδειγμα, στὸ θέμα τῆς ἐπίσκεψης
τοῦ Πάπα ἡ πρόταση νὰ συγκληθεῖ πρὸς τοῦτο ἡ
Ι.Σ.Ι. ἀπορρίφθηκε ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ., ποὺ ἔκρινε ὅτι
δὲν συνέτρεχε λόγος.

Περαιτέρω, ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι
ἡ Ι.Σ.Ι. ὡς «ἀνώτατη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ» νομί-
μως καὶ κανονικῶς ἀσκεῖ ἐποπτεία ἐπὶ τῆς διοίκη-
σης καὶ λειτουργίας τῶν Μητροπόλεων τῆς δικαιο-
δοσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ ἡ Δ.Ι.Σ.
μπορεῖ νὰ ἀσκεῖ τέτοια ἐποπτεία ἐπὶ τῶν ζητημά-
των γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ἀρμοδιότητα (π.χ. ζητήματα
Πίστews, Θείας Λατρείας, κανονικῆς τάξης, ποι-
μαντικοῦ συντονισμοῦ κ.λπ.), κατ' ἀναφορὰ πρὸς
τὴν Ι.Σ.Ι.. Κάθε Ἐπίσκοπος εἶναι ἀποκλειστικὰ
ἀρμόδιος καὶ ὑπεύθυνος γιὰ τὴ διοίκησι καὶ δια-
χείριση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῶν
Ἐνοριῶν τῆς Ἐπαρχίας του, ἐνῶ ἡ Σύνοδος ἔχει
ἀρμοδιότητα γιὰ τὰ μείζονα ἐκκλησιαστικὰ ζητή-
ματα, ποὺ ὑπερβαίνουν τὴν τοπικὴ διάσταση.
Ὅπως τόνισε, δὲ νοεῖται ἀνταγωνιστικὴ σχέση με-
ταξὺ τῆς Συνόδου καὶ τῶν Ἐπισκόπων, ἐνῶ ἡ ἐπί-
κλησις τῆς αὐθεντίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῶν τελευ-
ταίων πρὸς ἀμφισβήτηση τῶν ὀρίων δικαιοδοσίας
τοῦ συλλογικοῦ ὁργάνου εἶναι «ὁδὸς ὀλισθηρά»,
διότι ἐγκυμονεῖ τὸν κίνδυνο ἀτομικῆς αὐθαρε-
σίας, ἀπονέυρωσης τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ καὶ με-

τατροπής του σὲ τοπικὸ φορέα συνοδικότητας. Ὁ δημοκρατικὸς θεσμικὸς ρόλος τῆς Δ.Ι.Σ. συνιστᾷ μέτρο διαρκοῦς συνοδικότητας καὶ ἀνάλογου περιορισμοῦ καὶ ἐλέγχου πιθανῆς κατάχρησης ἐξουσίας ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε Πρῶτο. Τὸ Συνοδικὸ δὲ σύστημα λειτουργεῖ ἄριστα καὶ δημοκρατικὰ καὶ οὐδεμία ἀπόπειρα αὐταρχικῆς διοίκησης ἔχει σημειωθεῖ, εἶναι μάλιστα ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένο καὶ ἐξαιτίας τοῦ ὅτι ἡ συνεχιζόμενη ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονο κόσμο ἐπιβάλλει ἀγρυπνὴ παρακολούθηση τῶν ζητημάτων ποὺ καθημερινὰ ἀνακύπτουν γιὰ τὴν ἄμεση καὶ λυσιτελεῖ ἀντιμετώπισή τους.

Κατὰ δεύτερον, ὁ Μακαριώτατος χαρακτήρισε ὡς «πικρὸ καὶ θλιβερὸ φαινόμενο παρακμῆς» τὴν ἐμφάνιση καὶ στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ κοσμικοῦ φαινομένου τῆς «ἀντιπολίτευσης», μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιχειρεῖται συστηματικὴ «κριτικὴ» κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ., ἀλλὰ οὐσιαστικὰ «κριτικὴ» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὡς ἀποκλειστικοῦ δῆθεν ὑπευθύνου γιὰ κάθε εἰκαζόμενη ἀπαρέσκεια. Πρόσφατο δὲ παράδειγμα μίας τέτοιας «ἀνορθόδοξης» κριτικῆς εἶναι τὰ πικρόχολα σχόλια καὶ οἱ δηλώσεις στὸν Τύπο 2-3 Ἀδελφῶν γιὰ τὴν ἀποστολὴ τῶν τριῶν Ἐπιστολῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Οἱ Ἀδελφοὶ αὐτοὶ ἄφησαν νὰ ἐννοηθεῖ ὅτι ἡ σύνταξη καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐν λόγῳ Ἐπιστολῶν ὀφειλόταν σὲ προσωπικὴ πρωτοβουλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ποὺ ἀναλήφθηκε ἐρήμην τῆς Δ.Ι.Σ., λησμονώντας ὅτι οἱ Ἐπιστολὲς συντάχθηκαν καὶ ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ. σὲ τρεῖς συνεδριάσεις τῆς κατὰ τοὺς μῆνες Ἰούνιο-Αὐγούστο. Ἄλλο παράδειγμα εἶναι ἡ ἐνορχηστρωμένη προβολὴ μὲ συνεντεύξεις στὸν Τύπο τοῦ ἔωλου ἐπιχειρήματος ὅτι ἐξαιτίας τῶν Ἐπιστολῶν κινδυνεύει ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας μὲ ἀποκλειστικὸ ὑπαίτιο τὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Τὴν ἐνότητα, σημείωσε ὁ Μακαριώτατος, δὲν λυμαίνεται οὔτε ἡ ἀλήθεια, οὔτε ἡ δικαιοσύνη, ἀλλὰ οἱ ἐγωῖσμοί, ἡ ἀμετρία, τὰ τυφλὰ πάθη, ὁ φθόνος καὶ ἡ ὑποκρισία ποὺ δὲν γνωρίζουν νὰ προτιμοῦν τὸ καλὸ συμφέρον.

Τὸ Συνοδικὸ σύστημα, τόνισε, ἐρείδεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλεύθερης μὲν διατύπωσης γνώμης καὶ ἄποψης, τῆς πρόθυμης δὲ καὶ ὑπεύθυνης συμμόρ-

φωσης ὅλων πρὸς τὴν ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας. Μάλιστα τὸ δικαίωμα τῆς κριτικῆς τῶν Συνοδικῶν ἀποφάσεων εἶναι ἀπεριόριστο καὶ σεβαστό, πρέπει ὅμως νὰ ἀσκεῖται στὴ Σύνοδο καὶ ὄχι «ἐπὶ τῶν δωματίων», ἔξω ἀπὸ ἐδῶ, δόλια, ἀνεύθυνα καὶ χωρὶς ἀντίλογο, καὶ νὰ θεμελιώνεται ἐπὶ γεγονότων καὶ ὄχι ἐπὶ φαντασιώσεων, μὲ εὐπρέπεια καὶ παρρησία καὶ ὄχι μὲ προπέτεια, μὲ πειστικὰ καὶ ὄχι μὲ παραπειστικὰ ἐπιχειρήματα. Πατὶ ἡ ἔντεχνη δημοσιότητα τῶν διαφωνιῶν –ἄλλοτε ὑποκινούμενη ἀπὸ τρίτους καὶ ἄλλοτε ὄχι– ἔχει βλάψει τὸν ἱερὸ θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς νὰ ἔχει προσφέρει τίποτε θετικὸ στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τῆς.

Β'

Ἡ λήξασα Συνοδικὴ περίοδος: παραγωγικὴ, ἀλλὰ καὶ δύσκολη

Στὸ δεύτερο τμῆμα τῆς ὁμιλίας του ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ τόνισε ὅτι δὲν θὰ ἀναφερθεῖ λεπτομερῶς στὴν ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα, τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων καὶ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς αὐτὰ θὰ ἀναπτυχθοῦν ἀπὸ εἰδικοὺς ἀγορητὲς Ἱεράρχες, χαρακτήρισε τὴ λήξασα Συνοδικὴ περίοδο παραγωγικὴ, ἀλλὰ καὶ ἔντονα φορτισμένη μὲ μείζονα, πολυσύνθετα, πολυδιάστατα καὶ ἐπικίνδυνα προβλήματα, γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπῆρχε πολλὲς φορὲς ἡ αἴσθηση τῆς κίνησης πάνω σὲ ἓνα τεντωμένο σχοινὶ μὲ τὸ καθῆκον τῆς ἐξασφάλισης ἐπωφελῶς γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἰσορροπιῶν, ἀλλὰ καὶ συνέπειας, τόλμης, σύνεσης, παρρησίας καὶ ὑπευθυνότητας. Σὲ ὅλα τὰ ζητήματα, εἶπε, ὑπῆρξαν καὶ φωνὲς διαφορετικῆς τοποθέτησης, οἱ ὁποῖες οὔτε ἀγνοήθηκαν, οὔτε ἀπορρίφθηκαν ἐκ τῶν προτέρων ἀπὸ τὴν Σύνοδο, ἀλλὰ μελετήθηκαν σχολαστικὰ καὶ ἀξιολογήθηκαν, ὥστε τελικὰ καὶ αὐτὲς νὰ ὁδηγήσουν σὲ μία συνολικὴ καὶ σφαιρικὴ θεώρηση μὲ ἀποτέλεσμα τὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας, τὴ στήριξη τοῦ ἔργου Τῆς καὶ τὴν προβολή Τῆς διεθνῶς.

Γ'

Παρατηρήσεις γιὰ τὴ σύγχρονη ἐποχὴ

Στὸ τρίτο τμῆμα τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώ-

τατος έκανε τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Ζοϋμε σέ μία έποχή έντονης άμφοιβήτησης –μέ νέες μεθόδους– τοϋ Χριστιανισμοϋ και άναβίωσης παλαιών σχημάτων πού μάχονται τήν Πίστη. Ένδεικτικό παράδειγμα ύπήρξε ή χωρίς αντίσταση άπό τούς πολιτικούς άπάλειψη άπό τήν Χάρτα τών Δικαιωμάτων τοϋ Εϋρωπαϊοϋ Πολίτη, πού ψηφίστηκε στήν Νίκαια τής Γαλλίας τόν Δεκέμβριο τοϋ 2000, κάθε άναφοράς στο χριστιανικό ή έστω και στο θρησκευτικό πολιτισμικό υπόβαθρο τής Εϋρώπης, άπάλειψη πού καταδικάστηκε τόσο άπό τήν Έκκλησία μας, όσο και άπό τόν Πάπα στήν Κοινή Δήλωσή του μέ τόν Αρχιεπίσκοπο.

2. Στή χώρα μας ή κίνηση αύτή κάνει τώρα δειλά-δειλά τήν εμφάνισή της και τó ζήτημα τών ταυτοτήτων έντάσσεται στο ίδιο περίγραμμα, όπως εϋστοχα διέγινωε έξαρχής ή Έκκλησία μας, άντιδρώντας δυναμικά. Τó ζήτημα ύπήρξε ή κορυφή τοϋ παγόβουνου και ή άνακίνησή του έγινε και μέ τήν «συμβολή» ξένων κέντρων έξουσίας πού καταγγέλλουν ως ρατσισμό κάθε προσπάθεια για τή διάσωση τής έθνικής ταυτότητας, ενώ χαρακτηρίζουν ως φασισμό κάθε έμμονή στή Χριστιανική Πίστη και Ήθική και κάθε άναφορά σέ Χριστιανική Εϋρώπη. Όσο για τήν έλληνική ύποκουλτούρα, αύτή καταλόγισε στήν Έκκλησία μας εϋθύνες πού ποτέ δέν προέκυψαν και τήν περιέβαλε μέ τήν έχθρότητά της, στηριζόμενη σέ έπιχειρήματα άλλότρια, ξένα πρòς τήν παράδοση, τήν ιστορία και τή συνείδηση τοϋ Όρθόδοξοϋ Έλληνικοϋ Λαοϋ, ó όποιος άντέδρασε και άντιδρά, γιατί συνειδητοποιεί τήν πρόκληση και τήν άδικία και προσβλέπει μέ έμπιστοσύνη πρòς τήν Έκκλησία, τήν όποία αίσθάνεται δική του. Ό δέ κ. Πρωθυπουργός, άπέφυγε μέχρι σήμερα έπιμελώς –άν και κατ' έπανάληψη προεκήληθ– νά δηλώσει ó ίδιος σαφώς και έπισήμως, ένώπιον τοϋ Λαοϋ και τής Βουλής, ότι ή κυβέρνησή του δέν έχει σκοπό νά λάβει κανένα άπό τά μέτρα πού «συζητούνται» ή πού εισηγήθηκε ó νϋν Υπουργός Δικαιοσύνης.

3. Ό σημερινός καθημερινά δοκιμασμένος και άπεγνωσμένος άνθρωπος έχει άνάγκη μίας Έκκλησίας πού διασώζει τήν άποστολικότητα, τήν συνοδικότητα και τήν ανθρωπιά Της. Και τέτοια ήταν και εΐναι μόνο ή Αγία Όρθόδοξη Έκκλησία

μας. Η δέ ιδιότητά της ως Σώματος Χριστοϋ και όχι ως σωματείου θρησκευόμενων ανθρώπων –όπως τήν θέλουν κάποιοι έντòς και έκτòς Ελλάδος– δέν άποκλείει τή δράση, τήν ενεργοποίηση τών πιστών Της πρòς υπεράσπιση ήθικών και πνευματικών άξιών, ούτε τή χρησιμοποίηση «θύραθεν» τρόπων για τήν έκφραση τής αντίθεσής Της πρòς τούς ισχυρούς τής Πολιτείας όταν έκτρέπονται, άρκεί οί τρόποι αύτοί νά εΐναι έντιμοι, νόμιμοι, υπεύθυνοι και μέ πληρότητα αγάπης. Έτσι ή Σύνοδος, έφαρμόζοντας τις άποφάσεις τής Ι.Σ.Ι., καλώς άποφάσισε και καλώς πιστεύει ότι έπραξε άριστα καταφεύγοντας, μέ έλεύθερο και δημοκρατικό τρόπο, στον Πιστό Λαό (π.χ. Λαοσυνάξεις, συλλογή ύπογραφών), χωρίς νά άναιρέσει σέ καμία περίπτωση τόν ιερό χαρακτήρα τής Έκκλησίας και χωρίς νά τήν έκκοσμηκέυει.

4. Όφείλουμε νά μαχόμαστε για τή διαφύλαξη τής Πίστης μας και τής ιδιοπροσωπείας τοϋ Λαοϋ μας, τις όποιες κάποιοι θέλουν νά ύπονομεύσουν και νά καταργήσουν μέ μία σειρά μέτρων άποχριστιανισμού τής Ελλάδας. Τά πρώτα δείγματα τής έπιδιωκόμενης τελειωτικής μορφής στις σχέσεις Πολιτείας και Έκκλησίας, όπως τήν έχουν προδιαγράψει διάφορα κέντρα έξουσίας, έχουν ήδη έμφανισθεί ως άπόψεις για τόν ιδιωτικό και όχι τó δημόσιο χαρακτήρα τής θρησκείας, τήν επιδίωξη θεσμοθέτησης τοϋ ύποχρεωτικοϋ πολιτικοϋ γάμου, τήν άφαίρεση τών Ίερών Εϊκόνων άπό τις αίθουσες τών σχολείων και τών δικαστηρίων, τήν κατάργηση τοϋ μαθήματος τών Θρησκευτικών μέ τή σημερινή μορφή του και τήν μετονομασία του σέ μάθημα Θρησκευολογίας, τήν «λογοκρισία» τής Ιστορίας, τήν κατάργηση τών θρησκευτικών όρκωμοσιών στις Δημόσιες Υπηρεσίες και τις Ένοπλες Δυνάμεις και τοϋ Άγιασμοϋ στή Βουλή. Η Έκκλησία μας άπέδειξε ότι άνθίσταται και ότι μπορεί νά σταθεί έμπόδιο στή σχεδιασμένη άλλοτρίωση τοϋ Λαοϋ, ó όποιος στάθηκε και στέκεται στο πλευρό Της, καθώς Αύτή σηματοδοτεί τήν μοναδική έναπομένουσα δύναμη και έλπίδα για τή σωτηρία τοϋ τόπου, παρά τó χλευασμό του και παρά τις λυσσαλέες προσπάθειες ψευδολογίας, λασπολογίας και παραπληροφόρησης κάποιων όρκωμένων έχθρòν τής Όρθοδοξίας. Η συνετή και θαρραλέα αντίδραση τής Έκκλησίας μέ τή

συλλογή τών υπογραφών έστειλε σέ όλους τó μήνυμα ότι ή Έκκλησία σήμερα δέν βρίσκεται υπό τόν έλεγχο τής πολιτικής έξουσίας και ότι οί Έλληνες Τήν υπερασπίσθηκαν και δέν πρόκειται νά δεχθοῦν οὔτε τήν επιχειρούμενη περιθωριοποίησηή Της, οὔτε τόν άποχριστιανισμό τής χώρας μας. Άλλωστε τά μείζονα ζητήματα δέν κλείνουν, όσο και άν κάποιος επιμένουν και ψευδώς προβάλλουν, κοινωνικά, ήθικά και ιστορικά, εάν αυτό δέν τó επιθυμεί ό ίδιος ό Λαός.

5. Βέβαια ή πιστή εκκλήρωση τής άποστολής τής Έκκλησίας ενέχει μέγα κόστος για όσους όμιλοῦν για τόν Χριστό και δέν αφήνουν ελεύθερο τó πεδίο δράσης στους ποικίλους ύπονομευτές τής Πίστης. Τρανή άπόδειξη τοῦ μέχρι ποίου σημείου άδίστακτοι είναι οί άνθρωποι τής τρέχουσας παρακμής είναι ή πρωτοφανής, άήτης και ύβριστική επίθεση ένός έν ενεργεία Υπουργοῦ τής Κυβέρνησης έναντίον τοῦ προσώπου τοῦ Προκαθημένου τής Έκκλησίας. Οί εὔθυνοι τής επίθεσης αὐτῆς δυστυχώς παραμένουν και επιμερίζονται σέ όλα τά μέλη τής κυβέρνησης και κυρίως στόν κ. Πρωθυπουργό, ό όποιος δέν προέβη στην παραμικρή κίνηση για νά ανακαλέσει στην τάξη τόν βαρύτατα παρεκτραπέντα Υπουργό του.

6. Σέ μία τέτοια εποχή, στην όποία τά σχέδια πού έχουν αρχίσει νά εφαρμόζονται έχουν στό στόχαστρό τους δυστυχώς και τή διάλυση τοῦ έλληνισμού, τήν παραχάραξη τής Ιστορίας και τήν οὔσιαστική ύπονόμηση τής κοινωνίας με τήν προβολή τοῦ συνθήματος για τήν κατάργηση τοῦ "Έθνους-Κράτους έπ' ώφελεία μίας πολυπολιτισμικής, πολυφυλετικής και πολυθρησκευτικής κοινωνίας πού διαμορφώνεται, οί βυσοδομοῦντες φιλοδοξοῦν νά πλήξουν τήν Έκκλησία ώστε Αὐτή νά σιωπήσει και νά περιορισθεῖ σέ άνούσιο ρόλο, πού δέν θά ένοχλεῖ. "Ήδη όρισμένες πολιτικές ήγεσίες χωρῶν τής Ε.Ε. προχωροῦν σέ όδό πλήρους απομάκρυνσης άπό όποιοδήποτε δεσμό με τήν θρησκεία. Παράλληλα στό πλαίσιο τής "Ένωσης άναμένεται νά προωθηθοῦν προγράμματα και νομοθεσίες πού διώχνουν τόν Χριστιανισμό στό καταδικασμένο ιστορικά παρελθόν και ένισχύουν τήν επικράτηση άθρησκης άποδοχῆς τής ιδιαιτερότητας, ένῶ και ή διεύρυνσή της ένδέχεται νά ύπακούσει στην ίδια λογική, καθώς

είναι σίγουρο ότι θά ένταχθοῦν οί μη Όρθόδοξες χώρες και οί χώρες όπου ή Όρθόδοξη Έκκλησία δέν έχει ισχυρή φωνή και θά μείνουν έπ' έξω ή Ρουμανία, ή Βουλγαρία και ή Σερβία, με τήν τύχη τής Όρθόδοξης Κύπρου νά είναι άβέβαιη. Σέ μία στιγμή πού άπειλείται ή ίδια ή ύπόσταση τής Πίστης μας σέ πανευρωπαϊκό επίπεδο, έμείς, άντιπερι άλλων νά τυρβάζουμε, δηλαδή για τó άν έπρεπε νά έλθει ή νά μήν έλθει ό Πάπας στην Έλλάδα (σημειωτέον ότι ή επίσκεψή του προσέφερε χωρίς νά δώσουμε τίποτε άπό όσα μās ανήκουν και χωρίς νά συμβιβασθοῦμε στό παραμικρό, τήν εικόνα μίας Έκκλησίας πού δέν φοβάται και είναι ανθρώπινη, άκυρώνοντας τήν μέχρι τοῦδε τεχνηέντως προβληθείσα εικόνα Της ως υπερσυντηρητικής και μισαλλόδοξης), όφείλουμε νά εγκαταλείψουμε τόν έξ αίσθήματος αὐτάρκειας προερχόμενο άπομονωτισμό μας, νά συνεργασθοῦμε με όλους τούς άλλους Χριστιανούς και νά αναλάβουμε κοινή δράση προασπίζοντας τις κοινές μας αρχές και άντιμετωπίζοντας τόν κοινό κίνδυνο πού άπειλεί όλους μας. Έτσι καθήκον τής Έκκλησίας μας, πού δέ φοβάται τήν Εὐρώπη, αλλά διαλέγεται μαζί της, είναι νά αναλάβει, σέ ένα άγώνα με προοπτική βάθους και έντός τοῦ πλαισίου τοῦ Συντάγματος τής Πολιτείας μας, ενεργό ρόλο για τήν διαφύλαξη τής πνευματικής ταυτότητας τών Έλλήνων και τής Χριστιανικής ταυτότητας τής Εὐρώπης.

7. Όσο και άν οί δυνάμεις τής άθεΐας στην πατρίδα μας θέλουν νά φμώσουν τά στόματα τής αλήθειας, άμφισβητώντας στην Έκκλησία τó δικαίωμα νά έχει άποψη άκόμη και για θέματα πού πρωτίστως τήν άφοροῦν, έμείς δέν δικαιούμαστε οὔτε νά προδώσουμε τις αρχές μας, οὔτε νά μείνουμε οὐδέτεροι, διαψεύδοντας τις προσδοκίες τοῦ Λαοῦ. Άπό μέρους μας χρειάζεται ένότητα στην Ίεραρχία, καθαρός, έντιμος και αληθινός λόγος (θαρραλέος, αλλά και συνετός, ζωντανός και σύγχρονος, αλλά όχι «ξύλινος», πού νά ταράζει τά λιμνάζοντα ὕδατα τής ραστώνης και νά άφυπνίζει συνειδήσεις), συνεργασία σέ όλα τά επίπεδα με τά στελέχη μας, κοινή δράση στό πλαίσιο τοῦ σχεδιασμοῦ τών κινήσεών μας. Άν μπορούσαμε νά είχαμε έναίο λόγο πρὸς τά έξω και νά τιθασσεύαμε τις υπερβολές, τις μικρόψυχες τάσεις και τις προσω-

πικές μας φιλοδοξίες, δέν θά δίναμε τὸ δικαίωμα στοὺς ἐχθροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑθνους νὰ ἐπιδιώκουν τὴ διάσπασή μας, νὰ προβάλουν γελοῖα προσχήματα σὲ βάρος μας (ὅπως αὐτὸ περὶ δῆθεν «θεοκρατίας» ποὺ τάχα νὰ ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐγκαθιδρύσουμε σὲ ἀντικατάσταση τῆς δημοκρατίας), νὰ συκοφαντοῦν τὴν πατρίδα μας στὸ ἐξωτερικὸ ὡς δῆθεν διοικούμενη ἀπὸ τοὺς «σκοταδιστὲς παπάδες» καὶ τοὺς Ὁρθόδοξους «Χομεϊνὶ» καὶ νὰ ἐπιχαίρουν γιὰ φαινόμενα ποὺ τοὺς ἐνθαρρύνουν.

Δ

Παρατηρήσεις γιὰ μείζονα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα

Στὸ τέταρτο τμήμα τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώτατος προχώρησε σὲ μερικὲς πρόσθετες παρατηρήσεις:

1. Ἡ παρατηρούμενη στασιμότητα στὴν προώθηση πολλῶν ἀπὸ τὰ τρέχοντα μεγάλα προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλεται στὸ ἀπροκάλυπτα ἐκβιαστικὸ καθεστὼς τῆς οὐσιαστικῆς ἄρνησης τῆς κυβέρνησης νὰ συνεργασθεῖ, στὰ σημεῖα ποὺ ἡ σύμπραξί της ἀπαιτεῖται, μὲ τὴν Ἐκκλησία. Οὐσιαστικὰ ἡ κυβέρνηση ἀπαίτησε, διὰ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, καὶ τοῦ ἐκπροσώπου της, νὰ δηλώσει ἡ Ἐκκλησία παραίτηση ἀπὸ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων προκειμένου νὰ ἀνοίξουν οἱ δίαυλοι ἐπικοινωνίας. Ἐάν ὅμως ἡ Ἐκκλησία παραιτεῖτο, ἀπὸ σκοπιμότητα ἢ φόβο, θὰ ἐκτίθετο ἀνεπανόρθωτα ἐνώπιον τοῦ πιστοῦ Λαοῦ, θὰ ἐξευτελίζετο καὶ θὰ διασύρετο, καθὼς οἱ ἴδιοι ποὺ σήμερα καμώνονται ὅτι ἐπιθυμοῦν τὴν συνεργασία Της, θὰ ἰσχυρίζονταν πλέον ὅτι εἶναι εὐκόλη νὰ ἀνταλλάσσει τίς ἱερὲς ἀρχές καὶ τὰ πιστεύματά Της μὲ ἐφήμερες παροχές, παίζοντας ἓνα «σικὲ παιχνίδι» καὶ σηκώνοντας τὰ χέρια ψηλά, ὅπως εἶπε ἀδεῶς ἄλλος Ἀδελφός μας, ἅμα τάχα τῇ ἐγκρίσει τῶν κονδυλίων τῆς Ε.Ε. Ἡ Ἐκκλησία παραμένει σταθερὴ στὶς ἀρχές Της καὶ δέν ὑποχωρεῖ ἀπὸ αὐτές, συνεχίζοντας τὸν ἀγῶνα Της μαζὶ μὲ τὸν Λαὸ ὑπὲρ τοῦ δικαίου, χωρὶς νὰ δίνει ἐπιχειρήματα συναλλαγῆς καὶ συμβιβασμοῦ. Γνωρίζει νὰ ὑπομένει καὶ νὰ ἀναμένει, γιὰτί οἱ καιροὶ μεταβάλλονται καὶ οἱ συνθήκες ἀλλάζουν, συγχωρεῖ, φέρεται ψυχραίμα, δέν ἀνταποδίδει,

δέν ἐκδικεῖται. Δέν πολεμᾷ τὴν κυβέρνηση, ἀλλὰ διαφωνεῖ μὲ μία συγκεκριμένη ἀπόφασή της. Γι' αὐτὸ καὶ δέν ἐμποδίζεται νὰ ὁμιλεῖ μὲ τὴν κυβέρνηση, νὰ μὴν ἔχει διαρρήξει τίς σχέσεις, νὰ μὴν ἔχει ἀποκλείσει τὴν ἐξαίτηση καὶ τὴν παροχὴ ὀρισμένων διευκολύνσεων, ὅπου αὐτὲς μπορεῖ νὰ γίνουν χωρὶς ἀπὸ μέρους Της ἀβαρίες. Γιὰ παράδειγμα, στὶς ἐπισκέψεις στὴ Ρωσία καὶ στὴ Σερβία ζητήθηκε καὶ παραχωρήθηκε δωρεὰν στρατιωτικὸ ἀεροπλάνο ἢ τὸ ἐπίσημο ἀεροπλάνο τῆς κυβέρνησης, καθὼς, παρὰ τὴ διαφωνία, δέν ἔπαυσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος νὰ ἀποτελεῖ θεσμικὸ παράγοντα στὸ Ἑλληνικὸ Κράτος καὶ νὰ δικαιοῦται τῶν ἀρμοζουσῶν στὸ ἀξίωμά του τιμῶν.

2. Μὲ ἀμείωτους ρυθμοὺς συνεχίσθηκε ἡ μελέτη καὶ προώθηση ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ποὺ δέν ἄπτονται ἄμεσα παράλληλων κρατικῶν παρεμβάσεων. Ὅλα αὐτὰ βέβαια δὲ γίνονται ἀπὸ τὴ μία ἡμέρα στὴν ἄλλη. Ὅσοι δέν κρίνουν ἐπιπολαίως ἢ ἐμπαθῶς, σπεύδοντας νὰ ἀποφανθοῦν ἀπὸ τρίποδος ὅτι δέν ἔγινε τίποτε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, δέν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τοὺς τί προηγεῖται κάθε μεγάλου ἔργου. Ἡ καλὴ θεμελίωση, γιὰ τὴν ὁποία ἀπαιτεῖται ὁ περισσότερος χρόνος καὶ τὰ περισσότερα χρήματα, ἐξασφαλίζει διάρκεια στὸ ὅλο οἰκοδόμημα.

3. Ἰδιαίτερα σημαντικὸ θέμα εἶναι ἡ πάση θυσία σταδιακὴ ἐξασφάλιση οἰκονομικῆς αὐτοδυναμίας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, γιὰτί πραγματικὰ ἰσχυρὴ καὶ ἐλεύθερη Ἐκκλησία εἶναι ἐκείνη ποὺ διαθέτει καὶ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία. Παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία βρίσκεται στὸ στόχαστρο λοιδοριῶν καὶ ἐπιθέσεων, καὶ ὅταν κινεῖται γιὰ τὴν οἰκονομικὴ Της ἀνάκαμψη (γιὰτί ἐπιδίδεται τάχα σὲ ἐπιχειρηματικὲς δραστηριότητες ἐγκαταλείποντας τὸ κύριο ἔργο Της) καὶ ὅταν παραμένει ἀδρανὴς (γιὰτί δέν ἀξιοποιεῖ τὰ περιουσιακὰ Της στοιχεῖα) –κάτι ποὺ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ σχόλια τῶν ἐπικριτῶν Της δέν εἶναι εἰλικρινή, ἀλλὰ ἀποβλέπουν ἀφενδὸς στὸ διασυρμό Της καὶ ἀφετέρου στὴν ἀποδυνάμωση καὶ ἀποθάρρυνσή Της, ὥστε νὰ ὑποστῇ οὕτως ἢ ἄλλως ζημιὰ– ὀφείλει νὰ δραστηριοποιηθεῖ καὶ νὰ ἀξιοποιήσει, μὲ διαφάνεια καὶ προσοχή, τὴν ὀλιγοστή ἐναπομείνουσα περιουσία Της, προκειμένου νὰ ὑποστηρίξει τὰ ἱεραποστολικά, κοινωνικά καὶ φιλανθρωπικά ἔργα Της, τὰ

όποια Τὴν ἀναδεικνύουν Προκαθήμενη τῆς εὐποΐας. Ὁ ἐτομαζόμενος νὰ ἐκδοθεῖ Τόμος γιὰ τὰ ἔργα ἀγάπης καὶ φιλαλληλίας τῆς Ἐκκλησίας δίνει τὴν εἰκόνα πληθώρας Ἰδρυμάτων, γιὰ τὴν λειτουργία τῶν ὁποίων διατίθεται ἐτησίως τὸ ποσὸ τῶν 50 δις. δρχ. Παρὰ ὅμως τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. τὴν τριετία πού πέρασε (τὰ διαθέσιμα, πού τὸ 1998 ἦταν 5,8 δις. δρχ., σήμερα ἀγγίζουν τὰ 10 δις. δρχ. χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἐκποίηση), ἡ Ἐκκλησία χρειάζεται πλέον νὰ ἀξιοποιήσει τὸ σύνολο τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ Τῆς καὶ νὰ ἀναζητήσει νέους τρόπους ἐξασφάλισης ἐσόδων, ὑπερβαίνοντας τὰ πρὸ πολλοῦ ξεπερασμένα βήματα καὶ σχήματα, πού καὶ ἀποτελεσματικοὶ θὰ εἶναι καὶ συμβατοὶ μὲ τὸ ἥθος, τὸν πνευματικὸ σκοπὸ καὶ τὴν ἱερὴ ἀποστολὴ Τῆς, προκειμένου νὰ μὴν σκανδαλίζουν.

4. Ἡ ἔγκριση τῆς Ι.Σ.Ι. εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ κάποιες προτάσεις πού χρήζουν περαιτέρω ἐπεξεργασίας, ὥστε νὰ ἀποδώσουν. Μὲ τὴν ἔγκριση τῆς Δ.Ι.Σ., ἥδη καταρτίζεται σχέδιο Καταστατικοῦ, πού τυγχάνει ἐπεξεργασίας ἀπὸ τὴν Δ.Ε. τῆς Ε.Κ.Υ.Ο., γιὰ τὴ δημιουργία Α.Ε., πού θὰ κληθεῖ στὸν κατάλληλο χρόνο νὰ διαχειρισθεῖ καὶ νὰ ἀξιοποιήσει μὲ σύγχρονες μεθόδους μέρος τῆς ὅλης ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ὑπὸ τὸ ἴδιο πνεῦμα, ἡ Ε.Κ.Υ.Ο. ἐτοιμάζει σχέδιο Καταστατικοῦ μίας Α.Ε. γιὰ τὴ δημιουργία χώρων στάθμευσης αὐτοκινήτων σὲ οἰκόπεδα τῆς Ἐκκλησίας, μελετᾷ τὴ δημιουργία ασφαλιστικῆς Ε.Π.Ε. μὲ ὑποδομὴ πρακτορείου, ἡ ὁποία σὲ συνεργασία μὲ τὴν ΑΛΦΑ Τράπεζα Πίστεως θὰ ἔχει ὡς στόχο τὴν ἀσφάλιση μὲ ἰδιαιτέρως συμφέροντες ὅρους τῶν περιουσιακῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων στοιχείων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προχωρεῖ, σὲ συνεργασία μὲ τὴν Δ.Ε.Η., στὴν ἔρευνα, μελέτη καὶ ἐπισήμανση δυνατοτήτων ἐκμετάλλευσης ἄγονων δασικῶν ἐκτάσεων στὶς ὁποῖες θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ δημιουργηθοῦν πάρα καὶ αἰολικῆς ἐνέργειας.

Ε'

Τὰ πεπραγμένα τῆς λήξασας Συνοδικῆς Περιόδου

Στὸ πέμπτο τμῆμα τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς Ι.Σ.Ι. γιὰ ὁρισμέ-

να ἀπὸ τὰ πεπραγμένα τῆς Δ.Ι.Σ., κατὰ τὴν λήξασα Συνοδικὴ περίοδο. Μεταξὺ ἄλλων μίλησε γιὰ:

1. Τὶς ταυτότητες τῶν κληρικῶν πού ὑπῆρξε πρωτοβουλία τῆς Δ.Ι.Σ. μὲ στόχο τὴν καλύπτει ἐσωτερικὴ ὁργάνωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν παροχὴ δυνατότητας σὲ Αὐτὴν νὰ διαχωρίζει τοὺς κανονικοὺς καὶ γνήσιους κληρικούς Τῆς ἀπὸ τοὺς περιφερόμενους ψευδώνυμους ρασοφόρους. Ἡ καταγραφή οὔτε γιὰ πρώτη φορὰ ἐφαρμόσθηκε, οὔτε σὲ φακέλωμα τῶν κληρικῶν ἀπέβλεπε. Τὸ μέτρο προορίζεται γιὰ ἐσωτερικὴ καὶ μόνον χρῆση καὶ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ κατόχου, οἱ αἰτιάσεις δὲ τῶν ἐπικριτῶν του, πού δὲν ἐμπιστεύονται τὴν Ἐκκλησία καὶ πολεμοῦν ἀνύπαρκτους ἐχθροὺς καὶ κινδύνους, εἶναι προῖον ὑπερβάλλοντος οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ζήλου, παχυλῆς ἄγνοιας, παντελῶς ἀβάσιμες καὶ ἀπλῶς φόβου πρόξενες, καρπὸς περὶδεῶν συνειδήσεων ἢ νοσηρῆς φαντασίας.

2. Τὸ Internet, μὲ τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία ἐπιδιώκει νὰ μεταδίδει τὸν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς Πίστεως σὲ ὅλο τὸν κόσμον, νὰ κάνει σαφὴ στὸ διεθνὲς κοινὸ τὸ θεολογικὸ στοχασμὸ καὶ τὴν ἐμπειρία τῆς Ὁρθόδοξης Ζωῆς καὶ διανγὴ τῇ ζωντανία καὶ τὸν πλοῦτο τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης, νὰ καταθέτει τὴν μαρτυρία Τῆς στὰ τρέχοντα θέματα, νὰ προβάλλει μὲ σαφήνεια τὴν ἀρρηκτὴ σχέση Τῆς μὲ τὸ Γένος, νὰ καταδεικνύει τὴν ἰδιοπροσωπεία τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν προσφορά τοῦ στὴ διαμόρφωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίνεσθαι καὶ νὰ συνδέει τοὺς ὁμογενεῖς μας μὲ Αὐτὴν καὶ τὶς ρίζες τους. Ἡ σελίδα Τῆς στὸ Internet εἰσῆχθη τὸ 1998 καὶ μὲ τὴν πληρότητά της ἀναμένεται νὰ προσελκύσει τὸ τρέχον ἔτος 13.000.000 ἐπισκέπτες.

3. Τὴ διαρκὴ ἐπιμόρφωση κληρικῶν καὶ λαϊκῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας, πού πρέπει νὰ σχεδιασθεῖ μὲ βάση τὶς σύγχρονες ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας καὶ στόχο τὴν ἐπιτυχή ἀντιμετώπιση τῶν προκλήσεων τῶν καιρῶν. Πρὸς τοῦτο ἀποφασίσθηκε ἡ ἴδρυση Σχολῆς Ἐπιμόρφωσης Ἐκκλησιαστικῶν Στελεχῶν καί, σὲ συνεννόηση μὲ τὴν Ἐθνικὴ Σχολὴ Διοικήσεως, προγραμματίστηκε στὶς ἐγκαταστάσεις της στὴν Ἀθήνα ἡ πρώτη σειρὰ μαθημάτων ἐπιμόρφωσης μὲ ἀντικείμενο τὴ ἀπονομὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, πού μάλιστα πρόκειται νὰ ἐπαναληφθεῖ στὴ Θεσσαλο-

νίκη και την Πάτρα προς διευκόλυνση των κληρικών. Απώτερος στόχος είναι ή λειτουργία της Σχολής στο κατάλληλο οίκημα της Έκκλησίας. Προς αυτή την κατεύθυνση ή Έκκλησία κινείται για την άγορά παραθαλάσσιου ξενοδοχείου, τὸ ὁποῖο θὰ χρησιμοποιεῖται κατὰ τοὺς μὲν θερινούς μῆνες ὡς ξενοδοχεῖο, μὲ δυνατότητα φιλοξενίας Ἀρχιερέων, κληρικών καὶ ξένων ἐπισκεπτῶν, κατὰ δὲ τοὺς χειμερινούς ὡς Κέντρο Ἐπιμόρφωσης.

4. Τὸ Νοσοκομεῖο τῶν κληρικών καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους, γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ ὁποίου ή Έκκλησία διαπραγματεύεται νὰ συνεργασθεῖ μὲ μεγάλη χριστιανική καὶ φιλανθρωπική ὁργάνωση τῆς Ἀμερικῆς. Σύμφωνα μὲ τις μέχρι τώρα συζητήσεις, ή Έκκλησία θὰ διαθέσει, χωρὶς νὰ μεταβιβάσει τὴν κυριότητα, γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα, τὴν ἀπαιτούμενη ἔκταση γῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἀνεγερθοῦν οἱ ὑψηλῶν ἐπιστημονικῶν προδιαγραφῶν ἐγκαταστάσεις δαπάναις τῆς ἀμερικανικῆς ὁργάνωσης, καὶ ἔναντι αὐτοῦ θὰ λάβει τὴν Προεδρία τοῦ Δ.Σ. τοῦ Νοσοκομείου καὶ μία ἀκόμη θέση, τὸ 5% τῶν κλινῶν δωρεὰν γιὰ τοὺς κληρικούς Τῆς, τὸ 100% δωρεὰν τῶν περισσότερων ἐργαστηριακῶν ἐξετάσεων γι' αὐτοὺς καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τους, δικαίωμα παροχῆς δωρεὰν νοσηλείας σὲ ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς, καί, μετὰ τὴν ἐκπνοή τῆς χρονικῆς περιόδου πού θὰ συμφωνηθεῖ, τὴν ἐπιστροφή σὲ Αὐτὴν ὅλων τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τοῦ ἐξοπλισμοῦ τους. Ἡ Δ.Ι.Σ. εἶναι αὐτὴ πού θὰ ἐγκρίνει τοὺς τελικοὺς ὅρους αὐτῆς τῆς συνεργασίας.

5. Τὴν ἰδιωτικὴ ἀσφάλιση τῶν 3.450 μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 75 ἐτῶν γιὰ ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη πρώτης θέσης, τὴν ὁποία ἀναλαμβάνει, ὡς μειοδότης τοῦ διενεργηθέντος διαγωνισμοῦ, στὸν ὁποῖο συμμετεῖχαν διὰ τῶν προσφορῶν τους οἱ 13 μεγαλύτερες ἀσφαλιστικὲς ἐταιρεῖες, ή ΑΛΦΑ Ἀσφαλιστική, ἀντὶ συνολικοῦ ποσοῦ 50 ἑκατομμυρίων δρχ. Ἡ ἑναρξη ἰσχύος τοῦ μέτρου τῆς πρόσθετης ἀσφάλισης θὰ γίνῃ τὴν 1η Φεβρουαρίου 2002.

6. Τὴν ἐνίσχυση τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Έκκλησίας μὲ τὴν διοργάνωση, μερίμνη τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ κατόπιν προτάσεως τῶν ἀρμοδίων Συνοδικῶν

Ἐπιτροπῶν, Ἡμερίδων, Συνεδρίων, Ἐκθέσεων καὶ Ἐκδόσεων.

7. Τὶς ἰδιαίτερα ἐπιτυχημένες ἐκδηλώσεις γιὰ τὸ Ἰωβηλαῖο ἔτος 2000.

8. Τὴν ἐσωτερικὴ διοικητικὴ ἀναδιοργάνωση, πού ἀφορᾷ στὶς κεντρικὲς Ὑπηρεσίες τῆς Έκκλησίας, στὶς ὁποῖες ή κατάσταση ἔχει αἰσθητὰ βελτιωθεῖ, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχει δαμασθεῖ πλήρως τὸ «τέρας τῆς γραφειοκρατίας», ἀλλὰ καὶ στὴν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὶς Ἱ. Μητροπόλεις, στὶς Ἱ. Μονὲς καὶ στὶς Ἐνορίες. Οἱ Ἐπίσκοποι, τόνισε ὁ Μακαριώτατος, πρέπει νὰ προσέξουμε τις σχέσεις μας μὲ τοὺς κληρικούς μας καὶ νὰ μὴν τοὺς ἀδικοῦμε, ἐνῶ δὲν πρέπει νὰ προβαίνουμε σὲ χειροτονίες ἀκατάλληλων προσώπων μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ καλύπτουμε ὅπως-ὅπως τὰ κενά, γιὰτὶ ή εὐθύνη βαρύνει ἐμᾶς τοὺς ἴδιους. Ὅφειλουμε νὰ αὐτοπεριοριζόμαστε, νὰ ἀποτελοῦμε πρότυπα ζωῆς, νὰ ἀποφεύγουμε καθετὶ πού σκανδαλίζει καὶ προκαλεῖ καὶ νὰ κάνουμε τὴν αὐτοκριτικὴ μας.

9. Τὴν ἀγορὰ ἰδιόκτητου κτιρίου γιὰ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Έκκλησίας μας στὶς Βρυξέλλες μὲ διαφανεῖς διαδικασίες ἔναντι ποσοῦ 450 ἑκατομμυρίων δρχ. ἀπὸ τὰ ὁποῖα 150 προῆλθαν ἀπὸ δωρεές.

10. Τὴ νέα ρύθμιση σὲ σχέση μὲ τὴν ἀνέγερση Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν γιὰ κάθε Ἱ. Μητρόπολη, μὲ διάθεση ἀπὸ τὴν Ε.Κ.Υ.Ο. τῆς δαπάνης γιὰ τὰ σχέδια μέχρι ὕψους 5 ἑκατομμυρίων δρχ. καὶ τὴν ἐπιχορήγηση τοῦ ἔργου μὲ ἐφάπαξ ποσὸ 50 ἑκατομμυρίων γιὰ πέντε Σταθμούς ἐτησίως.

11. Τὸ ἐπίδομα τρίτου τέκνου στὶς Ἱ. Μητροπόλεις τῆς Θράκης, πού ἀφορᾷ σήμερα σὲ 515 οἰκογένειες ἔναντι 93 τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1999, ὅταν καὶ ἄρχισε ή ἐφαρμογὴ τοῦ σχετικοῦ προγράμματος. Μέχρι στιγμῆς ἔχουν διατεθεῖ γιὰ τὸν πρῶτο χρόνο 84.400.000 δρχ. καὶ γιὰ τὸν δεύτερο 199.680.000 δρχ. πού προέρχονται κυρίως ἀπὸ δωρεές τῆς Τράπεζας Πειραιῶς, τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. καὶ δευτερευόντως ὁρισμένων Ἱεραρχῶν, κληρικών, μοναχῶν, Ἱ. Μονῶν, ἀλλὰ καὶ πιστῶν.

12. Τὶς ἐπιμορφωτικὲς ἐπισκέψεις κληρικών καὶ λαϊκῶν στελεχῶν τῆς Έκκλησίας στὶς Βρυξέλλες, πού ἄρχισαν ἀπὸ τὸν περασμένο Ἰούλιο, σὲ συν-

εννόηση με Ἑλληνες Εὐρωβουλευτές καὶ δαπάναις τῆς Ε.Ε.

13. Τὶς ἐπίσημες ἐπισκέψεις στὶς Ἐκκλησίες Ρωσίας, Οὐκρανίας καὶ Σερβίας, ποὺ συνέβαλαν στὴν ἀνανέωση τῶν πατροπαράδοτων δεσμῶν μας μετὰ Αὐτές, ἀποτέλεσαν εὐκαιρία συνομιλίας γιὰ κοινὰ προβλήματα καὶ ἀπέδειξαν τὴν ἀλληλεγγύη μας πρὸς τοὺς ἐν Χριστῷ Ἀδελφούς μας εἴτε μετὰ τὴν χορήγηση ὑποτροφιῶν γιὰ νέους θεολόγους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, εἴτε μετὰ τὴν ἐδῶ φιλοξενία ἐκκλησιαστικῶν προσώπων καὶ παιδιῶν. Ἐνόψει τῶν ἐπισκέψεων αὐτῶν ὑπῆρξε ἡ ἀπαραίτητη συνεργασία μετὰ τὸν Ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἄλλους ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες τοῦ Ὑπουργείου.

14. Τὴν Ὑπηρεσία τῆς Ναοδομίας, ποὺ ὀφείλει νὰ τηρεῖ ἀπαρεγκλίτως τὴ νομοθεσία, ἐπιβάλλοντας καὶ στοὺς μελετητὲς τὴν τηρησὶν τῆς, καὶ νὰ υἱοθετεῖ αὐστηρὴ στάση ἐλέγχου, καθὼς ἡ πρὸ τοῦ 1998 στάση τῆς ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐμφανίζονται σήμερα καταγγελίες, ποὺ ἔμμεσα βάλλουν κατὰ τοῦ κύρους τῆς καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερα, πάντως, ὁ χρόνος ἐλέγχου μίας τυπικῆς μελέτης ἐκ μέρους τῆς Ναοδομίας εἶναι ἀνάλογος μετὰ αὐτὸν τῆς Πολεοδομίας, παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου διαθρυλούμενα.

ΣΤ

Προτάσεις γιὰ τὶς ἄμεσες ἐπιδιώξεις τῆς Ἐκκλησίας

Στὸ ἕκτο μέρος τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώτατος παρουσίασε μερικὲς προτάσεις του γιὰ τὶς ἄμεσες ἐπιδιώξεις τῆς Ἐκκλησίας. Σημείωσε δὲ τὰ ἀκόλουθα:

1. Ἐπιθυμώντας νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὴν ἔκκληση τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π.Α. κ. Bush πρὸς ὅλες τὶς πνευματικὲς δυνάμεις νὰ συστρατευθοῦν στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῆς μάστιγας τῆς τρομοκρατίας, λάβαμε τὴν πρωτοβουλία νὰ προτείνουμε τὴν σύγκληση στὴν Ἀθήνα Διάσκεψης ἐκπροσώπων τῶν Ἀγίων Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, προκεκμένου οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες, καθὼς καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι ἐκπρόσωποι τῆς Μουσουλμανικῆς καὶ τῆς Ἰου-

δαϊκῆς Θρησκείας νὰ στείλουμε σὲ ὅλο τὸν κόσμον τὸ μήνυμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης.

2. Ἡ ἀπόκτηση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, δι' ἀγορᾶς καὶ κατόπιν γενομένου διαγωνισμοῦ, ἐνὸς Ἐκπαιδευτικοῦ καὶ Συνεδριακοῦ Κέντρου, βρίσκεται καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν ὁλοκλήρωσίν της.

3. Μελετᾶται ἡ δημιουργία Τράπεζας Πληροφοριῶν τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ συνδεόμενη μετὰ ὅλες τὶς Ἱ. Μητροπόλεις, τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς φορεῖς, τὰ Πανεπιστήμια κ.λπ. θὰ μπορεῖ νὰ μετέχει ἀμφίδρομα στὸ ἐλληνικὸ καὶ εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι τῆς Κοινωνίας τῆς Πληροφορίας.

4. Μελετᾶται σχέδιο γιὰ ἵδρυση Σταθμῶν Α' Κοινωνικῶν Βοηθειῶν γιὰ τὴν παροχὴ ψυχολογικῆς ὑποστήριξης, χρήσιμων συμβουλῶν καὶ πρακτικῆς βοήθειας σὲ ἐνδεεῖς ἢ σὲ ἄτομα ποὺ τελοῦν ὑπὸ καθεστὼς ἀπελπισίας καὶ κατάθλιψης.

5. Μελετᾶται ἡ ἵδρυση Τμημάτων Μεταπτυχιακῶν Θεολογικῶν Σπουδῶν μετὰ γνωστικὰ ἀντικείμενα ποὺ δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὰ λειτουργοῦντα ἀνάλογα Τμήματα τῶν δύο Θεολογικῶν Σχολῶν (π.χ. βιοηθική, οἰκολογία, γενετικὴ τεχνολογία).

6. Ἐπιβάλλεται νὰ ἐνισχύσουμε καὶ νὰ παροτρύνουμε τοὺς κληρικοὺς μας νὰ ἐντείνουν τὴν ποιμαντικὴ τους δραστηριότητα, πλησιάζοντας τὸν Λαὸ μετὰ σύνεση, διάκριση καὶ νέα γλώσσα.

7. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει καθῆκον νὰ συντελέσει στὴν ἐνσωμάτωση τῶν ἀλλοδαπῶν στὸν κορμὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ μετὰ σεβασμὸ στὴν ἰδιαιτερότητά τους, προτοῦ δημιουργηθοῦν νέα δεδομένα κατὰ τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς.

8. Ἡ βελτίωση τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ εἰσαγωγή νέων τρόπων λειτουργίας τοῦ Συνοδικοῦ θεσμοῦ μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενο μελέτης, ἐφόσον δὲν συνάπτεται μετὰ τροποποίηση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη. Ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ εἰσαγάγει λ.χ. τὴ λελογισμένη δημοσιότητα στὶς συνεδρίες τῆς Ι.Σ.Ι., τὸν οὐσιαστικὸ ἔλεγχο τῶν ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατεία κ.λπ.

9. Ἡ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη τοῦ ἱεραποστολικοῦ πνεύματος, κυρίως μετὰ τῶν νεότερων κληρικῶν μας, ἀποτελεῖ ἀδήριτη ἀνάγκη.

10. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ μελετήσῃ ἐνδε-

λεχῶς καὶ νὰ ἀναζητήσει τρόπους περιορισμοῦ τῆς ἀνεργίας καὶ ἀντιμετώπισης τῆς διασπορᾶς τῶν ναρκοωτικῶν καὶ τῆς βίας στὰ γήπεδα.

11. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει καθῆκον νὰ προστατεύσει τοὺς πρόσφυγες, ποὺ σήμερα κατὰ κύματα καταφθάνουν καὶ θὰ καταφθάνουν, ὅπως ἄλλωστε ἔχει πράξει καὶ στὸ παρελθόν.

12. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἐνισχύσει τὴ συνεργασία Της μὲ τοὺς Ο.Τ.Α. καὶ νὰ ἀναλάβει ἀπὸ κοινοῦ προγράμματα τῆς Ε.Ε. γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς ἀνεργίας καὶ τοῦ κοινωνικοῦ αποκλεισμοῦ.

13. Κατόπιν ἀπόφασης τῆς Δ.Ι.Σ., ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας στὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπιτυχὴ

διοργάνωση τῆς Ὀλυμπιάδος τοῦ 2004 πρέπει νὰ θεωρεῖται δεδομένη στοὺς τομεῖς τῆς ἐξασφάλισης στέγης καὶ φιλοξενίας, ἐθελοντῶν κ.λπ.

Ζ'.

Ἑνότητα καὶ ἀγώνας

Κλείνοντας τὴν ὁμιλία του ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴ βεβαιότητα ὅτι ὁ ἀγώνας τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν υπεράσπιση τῆς Πίστεως θὰ εὐοδωθεῖ, τόνισε ὅτι ὁ Λαὸς ἔχει ἐναποθέσει πάνω Της χρηστὲς ἐλπίδες ποὺ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ διαψεύσει καὶ ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγκη γιὰ ἐνότητα, «χωρὶς τὴν ὁποία τίποτε δὲν θὰ κατορθώσουμε».

